

Engelbert (Bert) Dijkhuis is geboren op 7 januari 1934 in Wassian, NOI. Hij was een zoon van Johannes Dijkhuis (1904-1944) en Frederika Ketellapper (1905-1969). Zijn ouders zijn getrouwd op 9 april 1930 in Den Haag. Ze waren thuis met 5 kinderen, Berend (1931), Geert (1932), Engelbert (1934), Gerhard (1935) en Grada (1938). Hun vader werd in 1930 voor de zending uitgezonden naar Nederlands Indië en werd directeur van de ambachtsschool in Wassian bij Manado.

1930. **Dijkhuis, Joh.** (N. Z. G.), Dir. v. d. Ambachtssch. te Wasian (Minahasa; P. Langoan; Telegr., B. Manado), — en mevr. F. Dijkhuis-Ketellapper; m. v. tot Febr. 1937: Enschede, Timorstr. 31.

De vier broers gingen voor de oorlog op school in Siantar.

In Kamp Brastagi werd Ben op 13 september 1943 als verkenner geïnstalleerd bij de Pioniers I. Zijn broer Geert werd op 17 februari 1943 als welp geïnstalleerd bij de tweede welpenhorde en Bert werd bij deze horde op 1 maart 1943 als welp geïnstalleerd.

Aan het begin van de oorlog werden de broers Dijkhuis met hun moeder geïnterneerd in het kamp Brastagi. Hij verbleef in afdeling 3 van het hoofdgebouw. Brastagi was een gemengd Japans interneringskamp op Noord-Sumatra, 60 km ten zuiden van Medan aan het Toba-meer. Het kamp was ondergebracht in het gebouwencomplex van de Planters School Vereniging Brastagi. De vrouwen en kinderen die op de hoogvlakte rondom Brastagi en Kaban Djahe verbleven en enkele oudere mannen werden geïnterneerd in de kostschool waar normaal accommodatie was voor 200 kinderen. De kampleiding was Nederlands. Scouting werd in principe door de Japanners verboden, maar soms wel oogluikend toegestaan. Gedurende de oorlog waren ze soms strenger en soms meegaander. Op 16 april 1942 opende het kamp en waren er 939 mannen, vrouwen en kinderen. Na de eerste chaotische weken vond iedereen een plekje. Vrouwen en meisjes sliepen bij elkaar in de voormalige klaslokalen en kinderslaapzalen, jongens ouder dan 8 jaar sliepen apart. Het kamp bestond uit een groot hoofdgebouw, rondom een binnentuin gebouwd, met aan de ene kant de lagere school met een zeer ruim gymnastieklokaal en het kleinere H.B.S. gebouw. Aan de andere kant van het hoofdgebouw stond het nieuwe meisjeshuis, ziekenhuis en het z.g. straatje, waar een aantal gebouwde huisjes voor de onderwijzers waren, een voetbalveld en een klein park, het Vondelpark.

Voor de oorlog was er al een Scoutinggroep in Brastagi. Na de Japanse bezetting stopten de Scoutingactiviteiten. In het geheim vormde Akela van Branningen met een aantal jongens de Pioniersgroep met de patrouilles Arenden en Panters. Om de jongens en meiden in het kamp wat om handen te geven lukte het Akela van Branningen van de Nederlandse kampleiding toestemming te krijgen 'officieel' met Scoutingactiviteiten te starten. Op tien augustus 1942 werd de Afdeling Brastagi opgericht. Het afdelingsbestuur werd gevormd

door Hopman Meijerink, Oehoe Oomen (Kabouters), Akela Hoek (welpen), Akstra De Lavalette (padvindsters) en Akela van Braningen als secretaresse. Voor de jongens waren er 2 welpenhordes en twee jongenstroepen: de Pioniers en de Rimboejagers. Voor de meisjes werd gestart met 2 kabouterkringen en twee meisjestroepen: Skoth en Opino. Ze hadden khaki uniformen maar de patrouillelinten waren het enige Scouting kenmerk.

In september 1942 timmerden de jongens een hoek in de gymzaal om apart te kunnen zitten met de troepraad. "De Wigwam" werd het centrum van de afdeling Brastagi, met een deur die zelfs een goed slot had. Negen zware houtblokken om een echt brandend imitatie kampvuur verhoogden de gezelligheid. Het portret van Baden-Powell vond een plaatsje aan de muur op een blauwe jamboree-das. Op de 28^e wordt De Wigwam ingewijd. In oktober werden van twee oude jurken vlaggen gemaakt voor de verschillende onderdelen.

Op 22 december 1942 werden de geïnterneerden uit het Dokter Fonds ziekenhuis in Pematang Siantar overgebracht naar Brastagi. Er kwamen bijna 700 mensen bij. De scouts hielpen mee iedereen naar hun slaapverblijf te wijzen en spullen te dragen. Alle lessen op school en bijeenkomsten werden verboden en de lokalen werden gebruikt voor de huisvesting. Mede door de toestroom van de nieuwe bewoners bleek in januari 1943 Scouting zo populair dat er ondertussen 3 jongenstroepen, 4 welpenhordes, 3 meisjestroepen, 4 kabouterkringen en een pionierstersstam waren, samen ruim 450 leden. Geert werd op 17 februari 1943 als welp geïnstalleerd bij de tweede welpenhorde. Bert werd bij deze horde op 1 maart 1943 als welp geïnstalleerd. Zijn broer Ben werd op 13 september 1943 als verkenner geïnstalleerd bij de Pioniers I.

Op 31 mei 1943 moesten de oudste jongens naar het mannenkamp Soengei Sengkol. Onder de groep zaten ook de oudere patrouilleleiders. Intussen werd ook een nieuw afdelingsbestuur gevormd, omdat Hopman Meijerink door de Japanners zwaar mishandeld was. Naast Hiawatha Van Braningen als presidente en Awanda Put als secretaresse waren Akstra de Lavalette, Akela Hoek en Oehoe Overdijkink bestuurslid.

Eind '43 was de sfeer in het kamp erg bedrukt en dit raakte ook Scouting. Kinderen liepen weg en jongens die wel lid bleven werden gepest. De twee jongenstroepen werden hierdoor verboden door de afdelingsleiding. Op 17 februari 1944 gingen een groep jongens naar Belawan Estate en Soengei Sengkol. Maar begin '44 kwam er weer nieuwe energie. Er werd een nieuwe pioniersgroep opgericht met de patrouilles panthers, eekhoorns, vossen en bevers. Ria Eikens werd geïnstalleerd als padvindster in aanwezigheid van alle 25 leidsters. Ze werd kampleidster en kreeg het voor elkaar dat de Japanse commandant Scouting toestond. Toen er na verloop van tijd een Japanse official onverwacht op inspectie kwam, droeg Eikens een padvindsters uniform en maakte iedereen zich zorgen om de gevolgen. De Japanner gaf haar hartelijk een hand. Hij was ook scout en had de Jamboree in 1937 bezocht.

Half december 1944 moesten alle jongens die ouder dan 10 waren het kamp verlaten naar het mannenkamp Si Rengorengo. Dit kamp lag ongeveer 300 km ten zuiden van Medan, midden in de rubberbossen aan de Bila-rivier, volkomen geïsoleerd van de buitenwereld. Er waren geen kampongs in de buurt en de omgeving was moerassig. Het kamp was ondergebracht in barakken. Met open vrachtwagens werden zij vanaf Brastagi naar de hoofdplaats Medan gebracht, sliepen daar een nacht in een voormalige school en werden

de volgende dag op het station in open beestenwagens geduwd om vervolgens na een twee dagen lange treinreis aan te komen op een station, dat nog twee uur lopen van het mannenkamp lag. De drie broers Ben, Geert en Bert zaten, samen met verschillende andere scouts uit Brastagi bij deze groep.

Tijdens de mobilisatie was zijn vader soldaat. Hij werd krijgsgevangen gemaakt en vertrok op 25 juni 1944 aan boord van de Harugiku Maru met 1174 krijgsgevangenen (Nederlanders, Engelsen en Australiërs) uit Belawan met als eindbestemming Pakan Baroe, om te werken aan de Sumatra-spoorweg. De krijgsgevangenen kwamen uit kampen in Noord-Sumatra, o.a. Gloegoer en Soengei Sengkol. Op 26 juni 1944 werd het schip ongeveer 100 km ten zuidoosten van Medan, door twee torpedo's van de onderzeeboot HMS Truculent tot zinken gebracht. Het schip brak in tweeën en zonk binnen enige minuten. Er verdronken 178 man (113 Nederlanders, 48 Engelsen, 12 Australiërs). De vader van Bert was één van hen.

Bert trouwde in 1959 met Hilde Martens Meyer. Zij overleed in Groningen in 1976.

Meer informatie

[Japanse interneringskaarten | Nationaal Archief](#)

[Twentsch dagblad Tubantia en Enschedesche courant » 07 mei 1931 - Art. 19 | Delpher](#)

[Johannes Dijkhuis \(1904-1944\) » Parenteel Nienhuis, Dijkhuis, Smits en Spier » Genealogie Online](#)

[Huwelijk Johannes Dijkhuis & Berend Dijkhuis & Jantina Vos & Frederika Ketellapper & Geert Ketellapper & Grada Everdina ten Brink op 9 april 1930 te 's-Gravenhage » Open Archieven](#)

[Nederlandsch zendings-jaarboekje, 1933, 01-01-1933 \[Bijlage\] » 01 jan 1933 - Pag. 9 | Delpher](#)

[De locomotief » 18 jul 1930 - Art. 128 | Delpher](#)

[Tubantia » 22 dec 1969 - Art. 44 | Delpher](#)

[Johannes Dijkhuis | Oorlogsgravenstichting](#)

[Achter-kawat-en-Gedek.pdf \(s-i-d.nl\)](#)

[Dokter Fonds Ziekenhuis Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[BRASTAGI \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

Brastagi kampbewoners 1942-1945

[Brastagi - Wikipedia](#)

[Soengei Sengkol Medan \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Si Regnorengo Rantau Prapat \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke Rantau Prapat \(japanseburgerkampen.nl\)](#)

[Aek Pamienke - Wikipedia](#)

Logboek Opinotroep (via van Braningen)

Noord Sumatra in Oorlogstijd deel 1942 - uitgave van Stichting Noord Sumatra

Documentatie

[Nieuwe Leidsche Courant | 30 juni 1976 | pagina 8 - Historische Kranten, Erfgoed Leiden en Omstreken](#)

[Nieuwe Haarlemsche courant » 06 jun 1959 - Art. 47 | Delpher](#)

Dit verhaal is onderdeel van *Scouts in de oorlog*, een verzameling verhalen als eerbetoon aan al die (oud) scouts die zich ingezet hebben voor onze vrijheid en hulp aan de medemens of die slachtoffer werden van oorlogsgeweld, in Nederland en het verre oosten. Met de verhalen willen we inspiratie bieden aan de scouts van nu, in hun wekelijkse activiteiten en als voorbereiding op hun bijdrage aan lokale herdenkingen. Kijk op <http://vrijheid.scouting.nl> voor meer informatie en alle andere verhalen.